

DUANIN KABUL OLDUĞU VAKİTLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا رَمَى الرَّجُلُ جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ وَحَلَقَ رَأْسَهُ فَقَدْ
حَلَّ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ

إِلَّا النِّسَاءَ

(قط. فى الأفراد عن عائشة)

RE. 49/2 (İzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti,

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

ve haleka re'sehû, fekad halle lehû küllü şey'in ille'n-nisâ'.) Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti, selâmı, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada, ahirette üzerinize olsun... Allah iki cihan saadetine cümlelerinizi ve cümlemizi sevdiklerimizle beraber nâil, sahip ve mazhar eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'inin mübarek hadîs-i şeriflerini okumak âdeti üzere burada toplanıyoruz. Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına başlamadan önce, başta Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin ruh-i pâkine hediye olsun diye, Ravza-i Mutahhara'sına hediye olsun diye, sonra cümle âlinin, ashâbınının, etbânının, ahbâbının ruhlarına ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in halifeleri, mânevî vârisleri, ulema-i muhakkikîn, mürşidîn-i kamilîn ve meşâyih-i vâsılînimizin, turuk-u aliyyemiz sâdâtı, halifeleri ve onlara tâbi tarikat kardeşlerimizin ruhlarına;

Bu beldeleri fethetmiş olan mübarek fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına; cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve içinde oturup ibadet ettiğimiz şu caminin yapılmasına ve ibadette hizmette devam etmesine sebep olanların, yardımcı olanların, destek olanların, az çok para verenlerin, maddî mânevî emek katanların kendilerine ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek

için zevkle şevkle, sevap niyetiyle buraya koşup gelen siz kıymetli kardeşlerimizin de ahirette göçmüş olan bütün müslüman geçmişlerinin, sevdiklerinin, analarının, babalarının, dedelerinin, ninelerinin, kardeşlerinin, evlatlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Beldemizin medâr-ı iftihârı enbiyânın, sahabenin, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sâir sâlihlerin ruhlarına hediye olsun diye; sâir mü'minîn-i mü'minât ve müslimîn-i müslimât kardeşlerimize de Rabbimiz lütfuyla keremiyle gayb hazinelerinden nice nice hayırlar, ecirler, sevaplar, mükâfatlar ihsan etsin, cümlesinin ruhları şâd olsun, makamları âlâ olsun, kabirleri cennet bahçesi olsun, dereceleri yüksek olsun diye;

Yaşayan biz mü'minler de ömrümüzü gafletle değil uyanıklıkla, yanlış yollarda değil Cenâb-ı Hakk'ın rızası yolunda, Allahu Teâlâ Hazretlerinin sevdiği şekilde, Ümmet-i Muhammed'e fâideli şekilde geçirelim diye; Rabbimiz'in huzuruna yüzümüz ak alınımız açık varalım, sevdiği razı olduğu kul olarak mükâfatlara erelim, cennetine girelim, cemâlini görelim, Habîbine komşu olalım diye, buyurun bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, hediye edelim, öyle başlayalım!

.....

a. Büyük Şeytanın Taşlanması

Okuduğumuz hadîs-i şerifler Gümüşhâneli Hocamız Hazretlerinin toplamış olduğu Râmûzü'l-Ehâdîs isimli hadis kitabının

49. sayfasındadır. Bütün nüshalarda sayfa numaraları aynıdır. İkinci hadîs-i şerif:

Hz. Âişe Anamız, mü'minlerin annesi, başımızın tâcı, Peygamber Efendimiz'in mübarek zevcesi, alim, fakih, zâhid Âişe Vâlidemiz rivayet etmiş ki, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:¹

إِذَا رَمَى الرَّجُلُ جُمْرَةَ الْعَقَبَةِ وَحَلَقَ رَأْسَهُ فَقَدْ
حَلَّ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا النَّسَاءَ

(قط. فى الأفراد عن عائشة)

RE. 49/2 (*İzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti, ve haleka re'sehû, fekad halle lehû küllü şey'in ille'n-nisâ'.*)

(*İzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti*) “Hac yapan kişi Akabe cemresini attı mı...” Bayramın birinci günü büyük şeytan taşlamaya, “Akabe cemresi” derler. Çünkü yerin adı Akabe'dir.

“—Büyük şeytanı taşıladı mı, sonra saçını da tıraş etti mi, her şey helâl olur. “

Hacı olduğu için, ihrama girmiş olduğu için yapmaması gereken koku sürünmek vs. vs. gibi yasaklar meşrulaşır, hepsi serbest hale gelir. Sadece hanımının helal olması olmaz. Hanımının serbest olması farz tavafı yaptıktan sonradır. Ondan başka her şey serbest olur. Ve ihramını çıkartabilir. Normal elbiseleri giyebilir. Çünkü dikişli elbise giymesinde mahzur kalmaz. Ancak farz tavafı yaptıktan sonra, hanımı kendisine

¹ Dâra Kutnî, *Efrâd*, c.%, s.554, no:6385; Hz. Aişe RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.208, no:2056.

serbest olur. Onun için buna “*birinci tahallül*” derler; helal olmaya ilk adım, ilk helal olma... İkinci asıl helal olma farz tavafını yaptıktan sonradır.

Hız. Âişe Validemizle ilgili dün akşam İlsav’daki *Tabakâtu’sSûfiyye* kitabımızı okurken, orada dipnotu okuduk. Mübarek Validemiz, çünkü Peygamber Efendimiz’in hanımları müslümanların anneleridir.

Öyle âbid, öyle zâhid ki. (*Kâne tesûmü’ d-dehr*)
“Bütün sene oruç tutarmış. Oruç tutmamak gereken bayram günleri hariç, sâir her zaman oruçlu. İbadetinde, taatında... Çok bilgiliymiş, çok görgülüymiş, çok tecrübeliymiş, hafızası çok kuvvetliymiş. Hadis bilgisi iyiymiş, fıkıh bilgisi iyiymiş, tefsir bilgisi çok iyiymiş, tıp bilgisi çok iyiymiş. Mübarek...

Hatta yeğeni Urve Rh.A. sormuş ki;

“—Teyzeciğim, senin hadis bilmeni garipsemiyorum, Peygamber Efendimiz’in zevcesisin, elbet bileceksin. Kur’ân-ı Kerîm bilmeni garipsemiyorum, elbet bileceksin. Ama bu tıbbı nereden öğrendin?” demiş.

Tıbbı da doktor gibi bilirmiş mübarek...

Dün akşam arkadaşlarıma ben bir şey söyledim, birkaç yerde de bunu söyledim. Burada, kalabalıkta da söyleyeyim.

Peygamber Efendimiz’in zevceleri bizim annelerimiz. Hız. Âişe de bizim neyiz? Annemiz.

O zaman Arapça neyiz oluyor? Anadilimiz

oluyor. Onun için Arapça'yı öğrenin!

Hoca tercüme edecek de anlayacağım. Taşıma su ile değirmenin çarkı dönmez. Annenizin dili olan Arapça'yı öğrenin. Tıkır tıkır anlayın, konuşun. Bu kitaplar kütüphanelerde boynu bükük kalmasın. Kur'ân-ı Kerîmler duvarlarda cüz keselerinin içinde boynu bükük kalmasın. Okuyup *hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn*) ne demek, (*Sübhana'llah*) ne demek, anlayın. Okuduğunuz zaman mânasını bilin. Ayet-i kerîmeleri okuduğu zaman insan nasıl, ne hâle gelir.

Yaygınlaşsın diye bu nükteyi söylüyorum, güzel bir şey.

Bunu ilk önce Hamidullah bey söylemiş. Duyunca ben çok sevindim. Bizim Ali Rıza Temel kardeşimiz nakletmişti. Güzel bir nükte yakalamış.

Madem hanımları bizim annelerimiz, o halde Arapça da anadilimiz. Yabancı dil değil, anadilini öğrenmek. Onun için her müslüman Kur'an dilini öğrensin. Anasının dilini öğrensin.

Anasıyla, Hz. Âişe Vâlidemizle cennette nasıl konuşacak?

“—Ehlen ve sehlen, merhaben biküm!” diyecek, “Keyfe hâlûke?” diyecek; torun anasıyla konuşamayacak. Öyle şey olur mu?

Arapça'yı öğrenelim. İnşaallah bugünden tezi yok, bizim arkadaşlarımız burada da kurs başlatsın. Halka kolay kolay, basit basit; “Bak bu Arapça şu demektir, şöyle olur, böyle olur.

. .” yavaş yavaş şu kabuğu kırılım, civciv artık dışarı çıksın, büyüsün, yumurtanın içinde kapalı kalmasın inşaallah... Veya “civciv” demeyelim de “kartal” diyelim. Kartal yumurtasını kıracak, büyüyecek, uçacak; kartal olacak.

Haccın farzlarından birisi ihramdır, birisi vakfedir. Arafat’ta bulunacak. Arafat’ta bulunamazsa hacı olamaz. İhram yapamazsa hacı olamaz. Bunlar haccın farzları...

Mikat mahalline girmeden evvel hacı ihrama girecek, ihramlanacak, ihram haline yani olağanüstü hale girecek. Olağanüstü halin çeşitli şartları var; koku sürünmeyecek, hanımına yanaşmayacak, dikişli elbise giymeyecek vs. vs. Onlardan bir şartı da dikişli elbise giymemek olduğundan altına bir peştemal, üstüne bir peştemal; iki parça örtü ile örtünecek. Dikişli elbise yok.

Neden?

Orası böbürlenme, fiyaka satma yeri değil. Orada Allah’ın huzurunda ibadet edeceksin. Boynun bükük, fukarâ kıyafeti ile yürü bakalım. Kefen gibi beyazlara sarınmış çık bakalım Allah’ın huzuruna, mahşer gününü hatırla bakalım. Boynunu bir bük; saçın başın dağınık, üstün başın tozlu topraklı:

“—İşte kapına geldim yâ Rabbi! Ben ettim, sen etme. Ben günah

işledim, isyan eyledim; sen ihsan eyle, affet yâ Rabbi!” diye yalvaracak, kendisini acındıracak.

“Orası süslenme yeri değildir; tevazu ve

mahviyet yeridir.” demişler. Onun için dikişli ayakkabı giyemez, üstü kapalı, topuklu, çizmeli mest ve saire giyemez. Terlik giyecek, ayağının üstü açık olacak. Dikişli elbise giyemez; bir peştamal, bir üstlük giyecek.

Bu hal mikat hududuna girmeden evvel başlayacak, bu işler bitinceye kadar devam edecek, günlerce o halde duracak.

İşte o hâlin bitmesi...

Hacı Arafat’a gitti. Arafat’ta akşama kadar vakfeyi yaptılar. Yola çıktılar, Müzdelife’ye geldiler. Müzdelife’de sabah namazına kadar beklediler. Sabah namazını kıldılar. Orada da dualar ettiler, Müzdelife vakfesini yaptılar. Kurban kesme yeri, mahalli olan Mina’ya geldiler. Mina’da ilk gün en büyük şeytana yedi taş atılacak.

Şehre yakın taraftaki yere büyük şeytan diyoruz; yani “büyük şeytanın olduğu yer” demek istiyoruz. Araplar oraya *Cemretü’l*

Akabe derler. Mevkinin adı *Akabe* mevkiidir. Akabe, “eşik” demek. Yani “iki dağın arasında bel” demek, “eşik, geçit yeri” demek. Mina vadisi orada bitiyor. Orada biraz yükselirmiş, dağ geçirilirmiş, öbür tarafa öyle gelinirmiş. Araplar şimdi dağ falan tanımamışlar, sokmuşlar büyük iş makinelerini, dağları kaşar peyniri gibi sıra sıra kesmişler. Ondan sonra ne Akabesi kalmış, ne eşiği kalmış, ne gediği kalmış; dümdüz öbür tarafa doğru düzlemişler. Ama yeri Akabe.

İlk gün gelecek, orada Akabe’de en büyük şeytanı taşılayacak. Sembolik bir hareket; nice

hikmetler var. Orada yedi taş atacak.

بِسْمِ اللّٰهِ وَاللّٰهِ اَكْبَرُ، رَغْمًا لِلشَّيْطَانِ وَحِذْبِهِ، رِضًا

لِلرَّحْمٰنِ

(*Bi'smil'lâhi allahu ekber, rağmen li'ş-şeytâni ve hizbihî; rıdan li'r-rahmâni*) diyerek taşlamasını yapacak, tamam. Gitti orada tıraş da oldu, tamam. Eğer kıran haccı ve temettü haccı yapmışsa gidecek kurbanını kesecek, ondan sonra tıraş olacak.

“—Taş, baş, tıraş...” diyorlar; sıralama böyle. Önce taş atacak, sonra kurban kesecek, sonra tıraş olacak. Sırası da bize göre vâcib. Sırasına uymazsa o zaman cezalı duruma düşer. Bu sıraya dikkat edecek. Taşı atacak, gidecek kurbanı kesecek, tıraş olacak, ihramdan çıkacak. Yani ihramın birinci kısmı, devresi tamam olmuştur.

Eğer sadece hac yapmışsa, ifrad haccı yapmışsa, o zaman şeytanı taşıdıktan sonra tıraş olur. Zaten onun için kurban meselesi yok. Ondan sonra dikişli elbise giyebilir, koku sürünebilir, taranabilir, donanabilir. Hepsi tamam; yalnız farz tavafını yapıncaya kadar hanımı helâl olmaz. Asıl helal olma durumu farz tavaftan sonra. Efendimiz burada onu anlatıyor.

Bu izahattan sonra bir daha okuyalım:

(*İzâ reme'r-raculü cemrete'l-akabeti*) “Kişi Akabe'de cemresini attı mı...” *Cemre*, taş demek.

“Büyük şeytanı taşlamasını yaptı mı, (ve haleka

re'sehû) saçını da tıraşladı mı, (*halle lehû küllü şey'in*) her şey ona helal olur. Yasak olan, hac dolayısıyla yapmaması gereken, memnû olan her şey onun için serbestleşir. (*İlle'n-nisâ'*) “Kadınlar hariç. “

“Kadınlar hariç hepsi helâl olur.” diyor.

Bilinsin diye. Hac yapanlar bunları bilemezlerse, cezalı duruma düşerler, kurban kesmeleri gerekir. Cezanın büyüklüğüne göre çeşitli cezaları vardır. Bunları güzelce öğrenmek lazım!

Halaka demek, “tıraş etmek” demek.

Arapça'da ha harfi üç tanedir. Ha vardır, halaka'daki gibi, noktasız ha. Noktasız ama göbekli, küplü; aşağısı “küplü” derler. Küp gibi göbeği var. Bir de *hı* vardır. Ondan sonra iki gözlü *he* vardır. *Heleke* dersen, “mahvoldu, helâk oldu” demek. *Haleka* dersen, “saçını tıraş etti” demek. *Khaleka* dersen, *khı* ile hırıltılı söylersen, “yarattı” demek.

İnsan bu harfler arasındaki farkı bilmezse, bir kelimeyi okuduğu zaman çok yanlışlıklar çıkabilir. Dikkat etmek lazım. Onun için Kur'an öğrenecek insanın da harflerin ne cins olduğunu, ne mânaya geldiğini bilmesi gerekiyor.

Haleka, “tıraş etmek” demek. *Hallâk*, “berber” demek; mesleği, çok tıraş ettiğinden *hallâk* derler. *Khallâk* olursa, *khı* ile olursa, o da “yaratan” demek. Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeyi yaratıyor. Bunlara dikkat etmek lazım.

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ . مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

(الفلق: 1-2)

(*Kul eüzü bi-rabbi'l-felak. Min şerri mâ khalak*)
[De ki: Ben ağaran sabahın Rabbine sığınırım.
Yarattığı şeylerin şerrinden...] (Felak, 113/1-2)

Khalak, hı ile mesela... İşte bunları öğreneceksiniz. Ananızın dilini, anne dilini öğrendiğiniz zaman bunları öğreneceksiniz. Öğrenmek de lazım. Tatlı...

Sonra, bakın Arapça konuşan dünya üzerinde kocaman bir âlem var. Nereleri var?

Bir kere bütün Afrika'nın -haritanın- yukarısı hep Arapça konuşur. Hepsi Arapça konuşur. Tunus, Cezayir, Fas, Mısır, Libya, Sudan, şurası burası... Aşağı doğru da artık Somali... Şimdi Amerikalılar'ın çıkartma yaptığı Somali, fasih güzel Arapça konuşur. Daha başka nereleri varsa... Çizginin de aşağı tarafına doğru... Afrika'da Arapça ile anlaşılırsınız. Irak, Ortadoğu, Suudi Arabistan, daha doğruya doğru İran'ın bazı kısımları ve müslüman oldukları için Pakistan, Hindistan, Bangladeş'deki insanlar hepsi Arapça konuşur.

Arapça öğrendiğiniz zaman dünyanın çok büyük bir zümresinin, büyük bir kalabalığın bildiği bir lisanı öğrenmiş olursunuz. Bu işte inat etmek lazım!

İngilizler kendi dillerini dünyaya kabul ettirmek için milyarları döküyorlar. Milyarları döküyor ama buradan da yine milyarları alıyor. Kitaplar

İngilizce basılıyor, herkes İngilizce lugat alıyor, onların neşriyatlarını takip ediyor. Bir dilin öğrenenlerinin çok olması o dile çok avantajlar sağlıyor. Hem o ülke gelişiyor.

Onun için Arapça'yı iyi öğrenmemiz lazım. Buna da inat etmemiz lazım. Hem de bu kütüphanelerdeki kitaplar; "Tamam, Türkiye'deki müslümanlar yine Arapça öğrenmeye başladılar; bizi okuyacaklar, anlayacaklar!" diye, hepsi sevinçinden bayram ederler.

b. Ok Avı Yaralarsa Eti Yenir

Üçüncü hadîs-i şerife geçelim:

إِذَا رَمَيْتَ بِالْمِعْرَاضِ الصَّيْدَ فَخَرَقَ فَكُلَّهُ وَإِنْ
أَصَابَهُ بِعَرَضِهِ فَلَا

تَأْكُلُهُ فَإِنَّهُ وَقِيدٌ

(حم.م.د.ت.ه. عن عدی بن حاتم)

RE. 49/3 (*İzâ rameyte bi'l-mi'râdi's-sayd, feharaka, fekülhü; ve in esâbehû bi-ardihî, felâ te'külhü, feinnehû vakîzun.*)

Bu avlanmakla ilgili bir hadîs-i şerif. Zamanımızda önemi, şartları değişti. Çünkü şimdi ok kullanılmıyor.

Burada Peygamber SAS Efendimiz diyor ki;

(*İzâ rameyte bi'l-mi'râdi's-sayd, feharaka*)
"Ava ok attığın zaman avı parçalarsa, hayvanın bir yerini yırtarsa,¹² kanarsa, saplanırsa;

(fekülhü) o zaman ye!”

Yatırıp da koyun gibi kesemedi hayvanı ama, o av oku ile vurmak ve yarasından kanın akması, kesmesi, onu parçalaması, o kurban yerine geçer. Rabbü'l-âlemin avcılığın İslâm'da hükmünü böyle vermiş, böyle bir duruma müsaade etmiş. Ok isabet edip derisini parçalar, kan akarsa, av yenilebilir.

Ama ok döndü, 'tak' diye çarptı, hayvan 'küt' diye düştü; hiçbir yerinde bir şey yok. Öldü ama bu yenmez. Öldü ama bir yerinden kanı akmadı. Bu mevkûzedir. Yani darbe ile ölmüş leş gibi sayılır, o yenilmez. Murdar olmuş oluyor. Kesilerek olmadığı için “murdar” diyelim, o durumda oluyor.

Mesela seyahat acenteleri biletlerinde, ikram ettikleri yemekler için yazıyorlar;

“—Bu içindeki et domuz eti değildir.”

Yetmez ki, kâfi değil. Müslüman domuz eti yemez, doğru. İçindeki şeyin domuz eti olmaması lazım. Ama sığır eti, koyun eti bile olsa hayvanın kesilmesi lazım, etin öyle olması lazım.

Kesilmeden hayvanın kafasına bir tokmak vurdular, sersemledi, 'küt' gitti, soydular etini yemek pişirdiler. Yenir mi? Yenmez, murdar olur.

Yenmesi için kanın akması lazım! Dinimizin hükmü böyle.

Bizim arkadaşlardan birisi Amerika'ya gittiği zaman ikram etmişler, bu izahatı verince

adamların gözleri açılmış;

“–Yahu hakikaten böyle mi?”

“–Evet, böyle; İslâm’ın hükmü bu. “

“–Allah Allah!” demişler, şaşırılmışlar. Demişler ki:

“–Yahu biz şimdi bilimsel araştırmalarda yeni anladık, hayvanın kesilmeyip kanı içinde kaldı mı kan bozuluyor, et murdarlaşıyor, pis oluyor. Bilimsel bakımdan biz bunu düşünmeye başladık. Hayvana bir tokmak vuruyoruz, ondan sonra kesiyoruz, kasapta satıyoruz ama murdar oluyor.” diye şimdi şimdi, yeni yeni ilmî araştırmalarla ayıkmaya başlamışlar.

1400 yıl önceden dinimiz “Kesilecek!” diyor. Kesilmeden öldü mü aynı hayvan; ok saplanır kanı akarsa helal, ok ters dönüp ‘küt’ vurup da öldürürse haram. Allah’ın hükmü. Allah’ın hükmüne uyacağız]. Ama:

قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ

(الأعراف: ٢٨)

(Kul inna’llàhe lâ ye’muru bi’l-fahşâ’)

“Ey Rasûlüm! Onlara de ki: Allah kötü şey emretmez!” (A’raf, 7/28)

Emrettiği her şeyde bir güzellik vardır. Yasakladığı her şeyde de incelenirse bir çirkinlik vardır.

Domuz etinde çeşitli hastalıklar var. Ben Almanya’ya gittiğim zaman arkadaş;

“—Hocam, televizyonda doktorun birisi domuz etinin fenalıkları üzerine, domuz eti aleyhine burada bir haftadır program yapıyor.” dedi.

Almanya’da, hıristiyan ülkesinde...

Bizim dinimiz yasaklamış. Hiç mikroskopluk araştırmalar ve saire yokken “yasak” demiş, “Hayvan kesilip de kanı akıtılmazsa olmaz.” demiş, işi bitirmiş. Emrinde hikmet var, yasaklamasında hikmet var.

İçkiyi yasaklamış; şimdi trafik polisi de yasaklıyor: “—Sakın ha! Araba kullanırken içmeyin!” diyor. Adam içiyor. Polis görmez diye içiyor. Ne oluyor?

Boğaz köprüsünden aşağı uçuyor, ne olacak. Ya da direğe çarpıyor ya da arabası parça parça oluyor, karısı ile çoluk çocuğu ile hadi bakalım... Eğlenceden geliyorlar, Boğazın sularına yuvarlanıp gidiyor.

Neden? İçki içti.

Allah “İçki içmeyin!” demişti. Tutsaydın ya! Niye emrine âsi oldun?

Allah bir şeyi yasaklamışsa güzeldir, sebebi vardır. Bir şeyi emretmişse faydası vardır. Bunu böyle bileceğiz.

“—Allah bir şeyi emretmiş ama dur ben inceleyeyim, mantığıma uyarsa kabul ederim, uymazsa kabul etmem!”

Böyle şeyi de Allah sevmez. Müslüman olmak ne demek?

“—Allah’a teslim olmak” demek. Ben sana

teslim oldum yâ Rabbi! Ne dersen baş üstüne yâ Rabbi! Emrin fermanın başım gözüm üstüne yâ Rabbi!” demek.

Esleme ne demek? *Esleme* fiili, insanın kendisini Allah’a teslim etmesi demek.

Eslemtü. “Ben İslâm oldum.” demek. Ne demek?

“—Ben sana kendimi teslim ettim yâ Rabbi! Sana teslim oldum. Ne buyurursan tamam, bekliyorum, ne dersen öyle yapacağım.

İster kes, ister as, ister sat, ister tut, ister sev, ne yaparsan yap... Tabii sevmeni istiyoruz yâ Rabbi!” deriz.

Teslim olmak... Biz Allah’ın emrine teslim olmuşuz, buyruğu başımızın tâcıdır, yasaklarından kaçınıyoruz. Helâllerini yaparız, haramlarını yapmayız.

Peki niye Allah bazı şeyleri haram etmiş?

وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ

(الأعراف: ١٥٧)

(*Ve yuharrimu aleyhimü’l-habâis*) “Allah onlara habis şeyleri, kötü şeyleri yasaklamıştır.” (A’raf, 7/157)

İçkiyi yasaklamıştır; çünkü içki içti mi, adam mayhoşlaşıyor. Direğe sarılıyor, duvarla konuşuyor, yalpalıyor, otomobilin altına gidiyor, midesi bulanıyor, kusuyor, çamurlara düşüyor, üstü başı perişan oluyor, rezil oluyor. Ölebilir, çatlayabilir. Karaciğeri siroz oluyor.

Allah ondan yasaklamış. Her şeyin hikmeti var.

c. Üç Gün Sonra Bulunan Av

Üçüncü hadisimize, sayfanın dördüncü hadisine gelelim. Yine o da avlanmakla ilgili. Ebû Sa'lebe'den rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا رَمَيْتَ بِسَهْمِكَ وَغَابَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، وَأَدْرَكَتَهُ
فَكُلَّهُ مَا لَمْ يُنْتِنِ

(حم. م. عن أبي ثعلبة)

RE. 49/4 (*İzâ rameyte sehmeke, ve gâbe selâsete eyyâmin, ve edrektehû fekül, mâ lem yüntin.*)

Okunu attığın zaman hayvanı çalıkların arasında aradın bulamadın. Bazen öyle oluyormuş. Ben hiç avlanmadım ama...

Bazen insan avladığı hayvanı, oraya buraya düşüyor, bulamıyor. Vurdu ama bulamadı. Onun için köpek tutuyorlar ya; gidiyor, kokluyor, ağzıyla alıp getiriyor. O da câiz. İslâm'da köpek kullanmak da câiz. Onu salarken "Bi'smi'llâhi allâhu ekber" diyecek. O da yemeyip ağzıyla tutup getirirse, taşıyıcılık yaparsa olur.

²Müslim, *Sahîh*, c.X, s.67, no:3569; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.44, no:2477; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.194, no:17779; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.295, no:93; Ebû Avâne, *Müsned*, c.5, s.14, no:7589; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.19, no:3390; Ebû Sa'lebe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.234, no:25804; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.209, no:2060.

Parçalarsa, olmaz!

O gün bulamadın, daha sonra buldun; ne olacak?

Üç gün içinde bulduğun zaman, kokmamışsa av yenir. Hava soğuktur, kar vardır, kış vardır, kokmamıştır; yenir. Kokmuşsa yenmez. Kokmuş et de murdar oluyor. Tabii doktorlar, yenmez diyorlar. Çünkü et kokmuş, mikroplanmış artık...

d. Zina Edenin İmanı

Ebû Hüreyre RA'dan tehlikeli bir manzaranın anlatılması var. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³

إِذَا زَنَى الْعَبْدُ، خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ، فَكَانَ عَلَى
رَأْسِهِ كَالظُّلَّةِ؛ فَإِذَا أَقْلَعَ، رَجَعَ إِلَيْهِ

(د.ك. عن أبي هريرة)

RE. 49/5 (*İzâ zene'l-abdü, harace minhü'l-îmânu, fekâne alâ re'sihî ke'z-zulleti; feizâ aklea, racea ileyhi'l-îmânu.*)

Muhterem kardeşlerim!

(*İzâ zene'l-abdü*) “Bir kul zina etti mi, (*harace minhü'l-îmânü*) İman ondan çıkar gider. İman kalbinde kalmaz. (*Fekâne alâ re'sihî ke'z-zulleti*) Başında bulut gibi durur.”

İmanı dışarıda durur. Çünkü zina ediyor, günah işliyor. başında durur. (*Feizâ aklea racea*

³ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.212, no:2549; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.300, no:4070; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.72, no:56; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.293, no:1152; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.314, no:1299; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.91, no:243; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.217, no:2076.

ileyhi'l-îmânu) “O gûnahtan kendini çekince, iman döner. “

Ama bu geldi, gitti oyuncak değil. Haramı işlerken iman gönülde durmuyor. Harama hiç yanaşmamak lazım. Çıkan iman dönmeyiverirse, kuş kafesten uçtu, bir daha girmezse insan imansız gider, Allah korusun! Her haram böyledir. Haram işlerken, iman o haram işleyenin yanında durmuyor, çıkıp gidiyor. Sonra özür dileyince, dönünce geliyor.

Allah insanı âsi, günahkâr, şeytana uyan, kanan, aldanan insan durumuna düşürmesin... En iyisi Rabbimiz bizi hiç hatalara, günahlara bulaşmadan, edebiyle, ahlâkıyla, hâlis, muhlis, temiz, pak, dürüst insan olarak yaşatsın... Yüzümüzü iki cihanda ak eyesin.

Günahlar nedir? Yüz karalığdır. Günahlar nedir? Zehirdir.

Günahlar nedir? İnsana ardır, utançtır. Ahirette başının belasıdır. Cehenneme düşmesinin sebebidir. Cayır cayır yanmasının sebebidir.

Allah bizi haramlara, günahlara yanaştırmasın...

Hocamız ders tarif ederken derdi ki;

“—Haram olan yola ayağını bile atma! Öbür tarafında haram varsa ayağını bile atma o yola! Dönüp girme bile o yola!”

Çünkü yaklaştın mı şeytan kandırır. Şeytan aldatmasını ve günahları süslemeyi çok iyi bilir. Görmüyor musun lunaparkların ışıklarını; gazinoların, barların, pavyonların reklamlarını, ışıl ışıl çekiciliğini?

Neden? İnsanı kandırmak için.

Günah, çalgılar, türküler... Gazinonun sesini buradan açıyor, ta dağın yamacındaki öbür mahalledeki insan namaz kılacak, rahatsız oluyor. Camide namaz kılacağız, gazinonun sesinden insan rekâtı şaşırıyor.

Neden? Bangır bangır bağılıyor ki zavallılar sese tutulsunlar, cezbolsunlar, gelsinler. Avlamak için...

Günahlar tatlıdır ama; “Güle güle günah işleyen, ağlaya ağlaya cezasını çeker.” demişler. Günahlara yanaşmamak esastır. Takvâ ehli olmak esastır.

Hele hele dervişin en büyük sermayesi takvâdır. Kur’ân-ı Kerîm’le sabit. Allah CC. âyet-i kerîmesinde ne buyuruyor?

وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ

(الأعراف: ٢٦)

(*Ve libâsü’t-takvâ zâlike hayr*) [Takvâ elbisesi ise daha hayırlıdır.] (A’raf, 7/26) Takvâya insanın sarılması, bürünmesi, takvâya sahip olması lâzım!..

وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ

(البقرة: ١٩٧)

(*Ve tezevvedû*) “Azıqlanın, yol azığı hazırlayın! (*Feinne hayra’zzâd et-takvâ*) Ahiret yolculuğunda azıkların en hayırlısı takvâdır.”

(Bakara, 2/197)

Takvâ, mü'minin en önemli vasfıdır.

Dervişin, has müslümanın en önemli vasfı nedir?
Takvâdır.

Takvâ ne demek? Haramdan, günahtan sakınmak. Harama günaha karşı müteyakkız olmak, yanaşmamak, bulaşmamak.

Sabahleyin kitapta bir mübarek zâtın hayatını okudum. Komutandan izin istemiş. Savaşçı, mücahid...

“—Bir günlüğüne evime gideyim.” demiş.

Ondan sonra yolda bir camiye girmiş. Birisiyle karşılaşmış. Sabaha kadar ibadet etmiş. Ondan sonra kışlaya dönecek, arkadaşı demiş ki;

“—Ya evine gidecektin, gitmedin. Evine git de öyle gel. Artık komutandan izin aldın. “

“—Hayır! Ben komutandan bir günlük izin istedim. Bir gün dedi. Dönmem lazım. “

Sözüne sâdık.

“—Ben ahdimden, verdiğim sözden dönmem.” demiş.

Derviş de tarikate girerken söz veriyor; itaat edecek, günaha dalmayacak, takvâ ehli olacak. Onlara uyması lazım. Haramlardan, günahlardan sakınması lazım. Gözünü harama çevirmeyecek. Haram lokma yemeyecek. Elini harama uzatmayacak. Ayağıyla yasak, haram yere gitmeyecek. Eğlence yerine, gazinoya, günah haram yerine, kumar içki yerine, meyhaneye gitmeyecek. Sakınacak, çekinecek.

Yediği lokmanın helal olmasına, yaptığı işin sevap olmasına, günah olmamasına dikkat edecek. Bu çok önemli.

e. Duaların Kabul Olduğu Zaman

Hız. Ali Efendimiz'in rivayet ettiği bir hadîs-i şerif. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:⁴

إِذَا زَالَتِ الْأَفْيَاءُ، وَرَاحَتِ الْأَرْوَاحُ، فَاطْلُبُوا إِلَيَّ
اللَّهُ حَوَائِجَكُمْ، فَإِنَّهَا

سَاعَةٌ الْأَوْابِينَ، وَإِنَّهُ كَانَ لِلَّوَابِينَ غَفُورًا

(هـب. عن علي)

(*İzâ zâleti'l-efyâu, ve râhati'l-ervâhu, fa'tlubû ila'llâhi havâiceküm; feinnehâ sâatü'l-evvâbîne, ve innehû kâne li'l-evvâbîne gafûrâ*)

(*İzâ zâleti'l-efyâu*) “Gölgeler istikâmet değiştirip zâil olunca, kayınca; (*ve râhati'l-ervâhu*) rüzgârlar da esince, serinlik çöküp esinti başlayınca; (*fa'tlubû ila'llâhi havâiceküm*) Allah'tan dileklerinizi, ihtiyacınız olan şeyleri, isteklerinizi isteyin! Hâcetlerinizi Allah'tan dileyin!”

(*Feinnehâ sâatü'l-evvâbîne*) “Çünkü o saat Allah'a dönen evvâb kulların, evvâbînin saatidir. (*Ve innehû kâne li'l-evvâbîne gafûrâ*) Çünkü o evvâb kullara mağfiret ile muamele

⁴Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.123, no:3073; Hız. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.103, no:3348; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.212. no:2067.

eder, onlara çok mağfiret edicidir.” buyurdu.

Gölgenin kaydığı ve rüzgârların estiği zaman hangi zamandır?

Kitapta, “sabah ile öğlenin arasındaki vakit, duha saati” diye yazılmış. İkindiden sonraki saat de olur. Sabah güneşin doğmasından sonra günün başlaması vakti ile, akşamın güneşin batmasından önceki zamanlar çok kıymetlidir.

Onun için, Peygamber Efendimiz sabah namazından sonra otururdu, güneş doğup duha vakti, işrak vakti gelinceye kadar ibadetle meşgul olurdu. İkindi vaktinden sonra da akşama kadar, gölgeler kayıp kaybolduğu, güneş batıncaya kadar, bir gün bitiyor; o zaman da çok sevaplı, kıymetli vakitlerdir. “O vakitlerde Allah’tan dilek dilemek, isteklerini istemek lazım! Çünkü o evvâbların saatidir. Allah evvâb kullarına mükâfatlar veriyor.” diye bildiriyor.

Demek ki bu vakitlerin kıymetini bilmeli!

Abdullah ibn-i Mübarek Efendimiz’in hayatını okudum. Günün bazı saatlerini zikrullahı, ibadete ayırmış; kimseyi kabul etmemiş. Dünya yıkılsa umurunda değil. O saatleri de hiçbir şeyle değişmezmiş, ibadet edermiş.

İnsan o saatleri seçmeli, o saatleri ibadete tahsis etmeli, öbür vakitlerinde günlük işlerini yapmalı.

Sabahın başladığı, güneşin doğmasına kadar geçen, işrak vaktine kadar olan zaman, bir... Ondan sonra akşamın olmasından evvelki zaman, iki... Bir de gecenin sonunda, artık

imsak vaktinin yaklaştığı sahur zamanları, üç...

Bunlar duaların çok kabul olduğu, göğün kapılarının açıldığı... Hele geceleyin o sahur vakti, yani teheccüd namazı kılınan zaman, o vakit göğün kapılarının açıldığı; “Yok mu benden bir şey isteyen; haydi istesin, istediğini vereceğim!” diye Allah’ın kullarına mânevî bakımdan seslenip durduğu zamandır.

Bu vakitlerin kıymetini bilip ibadet edenler mükâfatları kazanırlar.

Pazara çıkanlar küfelerini, heybelerini doldururlar, kazançlı dönerler. Pazardan haberi olmayıp horul horul uyuyanlar; pazar biter, alan alır, satan satar, mallar biter, çöpler kalır; güneş doğduktan sonra kalkar ki pazar yeri çöplüğe dönmüş. Her şey bitti, bir şey kalmadı. Lahana istesen yok, pırasa istesen yok, havuç istesen yok. Domateslerin çürüklerini yere dökmüşler. Orası çöplük olmuş. Artık onları toplasan; sığıra ver, yesin. Asıl pazar zamanında gidecektin ki o meyvelerin tatlısını, tazesini bulacaktın.

İbadet zamanı da öyle. Geceleyin kalk, sahur vaktinde abdestini al, ibadet et; göğün kapıları açık, Allah’tan istediğini iste! Allah sesleniyor zaten:

“—Hadi bir şey isteyin, istediğinizi vereceğim!”

Herkes uyuyor. Uyumayan, isteyen mükâfatı kazanıyor.

Sabahleyin de öyle. Camiye gelecek, namazı kılacak, güneş doğup biraz işrak vaktine kadar bekleyecek. Akşamleyin de camiye biraz erken

gidip akşamdan evvel dua edecek, isteyecek.

Hatta Abdül'aziz Bekkine Hocamız... Tabii dua ediyor, mükâfatını görüyor. Bir yakınına demiş ki: “—Galiba bu akşam vakti sabahtan daha kârlı...” Sabah da çok kârlı ama akşam vaktini methetmiş.

Allah o zamana neden çok mükâfat koymuş?

Herkesin tam işinde gücünde olduğu zamandır. İşini gücünü bitir mübarek. Bu da bir iş. Bu da kulluk işi. Burada çok sevap var, çok kazanç var. İkindiden evvel işini bitir, akşamdan evvel camiye gel.

Ne olur mübarek? Allah'ın evinde rahat mı edemedin? Saray mı güzel, burası mı güzel? Allah'ın evinde biraz akşam vaktine kadar ibadet et, sevapları kazan.

Allah nasib etsin... Tabii insan biliyor da yapamıyor. Meselâ ben söylüyorum, her zaman yapabiliyor muyum? Bazen başımı kaşıyamıyorum, ayakkabımı bağlayamıyorum. İşin çokluğundan kendimizi kaptırmışız, bir telaştır gidiyor.

“—Ne oluyor ya?!” diyebilelim; biraz efe olalım, biraz kabadayı olalım. Kendi kendimize, başkasına değil... “Ne oluyorsun ya? Dinlemeyeceğim seni! Var mı bir diyeceğin? Camiye gideceğim, namaz kılacağım!” dersek diyebiliriz.

Ne olacak? Kim ne diyecek bize? Akşam saatinden 45 dakika önce camiye gelsek, 45 dakika hatmimizden bir cüz okusak, dua etsek,

ibadet etsek, tesbihimizi çeksek, ne olur? Kim ne der?

Tabii memurlar gelemmez. Memurları biliyorum, onlar bağı. Onlar satılmış. Ne yapsın, mesâisini bağlamış. Onların da tabii cumartesi pazarı var. Yani isterse yapabilir. Ama cumartesi pazarı da yapmadığına göre kusur yine kendisinde. Hadi o gün yapmadın... Neden?

“—Hocam memurdum da ondan.”

“—Peki, pazar niye yapmadın?” Ensesini kaşıyor, cevap veremiyor.

“—Pazar günü niye derse gelmedin?”

Bak işte burası şimdi tam gölgelerin döndüğü, duaların kabul olduğu saatin içinde, caminin içindeyiz. El-hamdü lillâh... Allah bizi bu yerden ayırmasın. Yolundan ayırmasın.

Herkes buraya gelemmez. Ben kendim biliyorum. Ankara’da camide hadis okurduk, Kurtûbî tefsirini okurduk; o camiye gitmeyeyim diye şeytan önümde dokuz takla atardı, ne oyunlar çevirirdi... Ben o camiye gitmeyeyim diye ne mazeretler bulurdu, önüme ne misafirler sürüp getirirdi, ne mâniler getirirdi... Hissederdim ki, şeytan o camiye gitmeyeyim diye oyun ediyor. Misafiri de alıp gidersen, kurtuluyorsun.

Bir mücadele... Hayat böyle; şeytanla mücadele, nefisle mücadele, düşmanla mücadele, tabiatın şartlarıyla, soğukla mücadele, sıcakla mücadele... Ne yapalım, hayat böyle... Allah bu dünyayı imtihan yeri yaratmış. Gözümüzü açacağız, bileceğiz ki Allah görüyor, her yerde

hâzır ve nâzır. Onun gördüğünü bilerek her hareketimizi rızasına uygun yapmaya çalışacağız.

(*İzâ zevvece ehadiküm hâdimehû...*)

Bunları atlayalım, iki tanesi kölelikle ilgili; şimdi yok. Hocamız bana, “Râmûz’u okut, Esad” dediği zaman, demişti ki; “—İstedliğini oku, istediğini atla!”

Onun tavsiyesi yerine gelsin. Aşağıya çabuk yetişelim!

f. Bazı Sûrelerin Fazîletleri

Abdullah ibn-i Abbas RA’ın bize naklettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:⁵

إِذَا زُلْزِلَتْ تَعْدِلُ نِصْفَ الْقُرْآنِ، وَقُلْ يَا أَيُّهَا
الْكَافِرُونَ تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ، وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ

(ت.ك.هـ.ب. عن ابن عباس)

RE. 49/9 (*İzâ zülzilet ta’dilü nısfel-kur’âni, ve kul yâ eyyühe’lkâfirûne ta’dilü rubual-kur’âni, ve kul hüva’llàhu ehad ta’dilü sülüse’l-kur’ân*)

(*İzâ zülzilet ta’dilü nısfel-kur’ân*) “İzâ zülzileti’l-ardu zilzâlehâ suresi de Kur’an-ı Kerim’in yarısına muadildir.

(Kul yâ eyyühe’l-kâfirûne ta’dilü rubual-

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.131, no:2819; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.754, no:2078; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.584, no:2651; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.III, s.213, no:2070.

kur'ân) Kul yâ eyyühe'lkâfirûn sûresi de Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine muadildir.

(Kul hüva'llàhu ehadün ta'dilü sülüse'l-kur'an)
Kul hüva'llàhu ehad sûresi Kur'an-ı Kerim'in üçte birine muadildir.”

1. Zilzâl Sûresi

İzâ zülzilet sûresi,.. Küçücük bir sûre:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ .

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا . وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ
أَثْقَالَهَا . وَقَالَ الْإِنْسَانُ

مَا لَهَا . يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا . بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى
لَهَا . يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ

النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ . فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ . وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

(Zilzâl: ۸-۱)

(Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ. Ve ahreceti'l-ardu eskâlehâ. Ve kâle'l-insânu mâ lehâ. Yevme izin tuhaddisu ahbârehâ. Bi-enne rabbeke evhâ lehâ. Yevme izin yesduru'n-nâsü eştâten li-yürav a'mâlehüm. Femen ya'mel miskâle zerretin

hayran yerahû. Ve men ya'mel miskàle zerretin şerran yerahû.) (Zilzâl, 99/1-8)

Sevabı ne kadarmış?

(Nısfel-kur'ân) Yarım Kur'an okumuş gibi sevabı varmış!

Allahu ekber tabii... Nasıl seviniyor... Peşin parayı görünce gülersiniz, değil mi?

Tabii asıl mânasını da öğrenmek lazım. Asıl mânası önemli.

Neden bahsediyor?

“—Kıyamet koptuğu zaman...

(İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ) “Yer sallım sallım sallandığı zaman... (Ve ahreceti'l-ardu eskâlehâ) İçindeki ağırlıklarını, madenlerini, nesi varsa dışarıya fıskırttığı, attığı zaman... Yeryüzü, mevtâları vs. altı üstüne geldiği zaman...”

(Ve kâle'l-insânü mâ lehâ) “Ya buna ne oluyor?” diye, insanda şafak attığı zaman... *(Yevme izin tuhaddisu ahbârehâ)* “Haberlerini o zaman bildirecek, yeryüzü ne haberler verecekse verecek. *(Bienne rabbeke evhâ lehâ)* Çünkü Allah vahyeyiyor, ‘Konuş!’ diyor.”

“—Konuş” dedi mi Allah, taş da konuşur, duvar da konuşur, ağaç da konuşur, yer de konuşur, gök de konuşur.

“—Konuş, şahitlik et bakalım! Bu kul günah işledi mi? Sevap işledi mi? İskenderpaşa camiine geldi mi?”

Şu duvarlar, “Şahit ol!” dediği zaman, tıkır tıkır

konuşacak. Halı konuşacak, toprak konuşacak, gök konuşacak. Allah vahyetti mi ne yapacak?

(*Yevme izin yesturu'n-nâsu eştâten li-yürav a'mâlehüm*) “İnsanlar kabirden kalkacaklar, amelleri görülsün, tartılsın diye.”

“—Zerre kadar, bir miskal ağırlığında hayrı olan onun mükâfatını görecek. Küçücük şerri olan cezasını görecek.”

İşte bu mânayı düşünmek insana çok yarıyor ki, bu sûreye Allah, Kur'ân-ı Kerîm'in yarısını okumuş hafızın kazandığı sevap gibi sevap veriyor. Yarısı...

Neden?

İnsan ahirette hesap göreceğinin şuurunda yaşarsa nasıl insan olur? Kâmil müslüman olur.

İşin yarısı bu, önemli bir noktası bu.

“—Yarın ben hesap göreceğim. Zerre kadar hayır işlemişsem mükâfatını göreceğim, zerre kadar şer işlemişsem onun da orada cezasını çekeceğim. Terleyeceğim, mahkemede hesap vereceğim.” derse insan, bu şuurda olursa ne yapar?

Hayırlara koşar, günahlardan vazgeçer, iyi insan olur. İşte işin yarısı bitti. İnsan anlıyor.

(*İzâ zülzileti'l-ardu ta'dilü nısfel-kur'âni*) “Kur'ân-ı Kerîm'in yarısıdır.” Bilmeyen de ezberler. Besmeleyi sayarsanız dokuz, saymazsanız sekiz ayet.

2. Kâfirûn Sûresi

Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn? Onu da okuyalım:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ .

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ . لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ . وَلَا
أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ . وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ .
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ . لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

(کافرون: ۱-۶)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn. Lâ a'budu mâ ta'budûn. Ve lâ entüm âbidûne mâ a'bud. Ve lâ ene âbidun mâ abedtüm. Ve lâ entüm âbidûne mâ a'bud. Leküm dînüküm ve liye dîn.*) (Kâfirûn, 109/1-6)

Bu sûrenin mânası ne? Kâfirlere rest çekiyoruz.

Allah CC bizlere diyor ki... Peygamber Efendimiz'e söylemiş, oradan hitap bize geliyor, bizim de öyle yapmamız lazım:

(*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*) “De ki ey kâfirler!”

Sırpı, Ermenisi, yahudisi, İngilizisi, Amerikalısı, Almanı...

“—Ey kâfir!”

(*Lâ a'budu mâ ta'budûn*) “Ben sizin taptığınıza tapmam!”

“—Siz dünyaya tapıyorsunuz, puta tapıyorsunuz, teslise inanmışsınız. Aklınız fesat, kalbiniz

yanlış, imanınız sakat. Sizin taptığınıza ben tapmam!”

(*Ve lâ entüm âbidûne mâ a’bud*) “Tabii siz de inat edersiniz, benim taptığıma siz de tapmazsınız.” Ama benimki sizinki gibi değil...

(*Ve lâ ene âbidün mâ abedtüm*) “Ben sizin taptığınıza tapacak da değilim. (*Ve lâ entüm âbidûne mâ a’bud*) Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz. (*Leküm dînüküm ve liye dîn*) Sizin dininiz başınıza çalınınsın; sizin dininiz size, benim dinim bana!”

“—Ben doğru yoldayım. Ben sizin hiçbir şeyinize uymam. Evet, inat ediyorsunuz, doğru yola gelmiyorsunuz ama ne yaparsanız yapın... “

Din, bir de “mükâfat” mânasına gelir.

“—Benim ecrim, sevabım bana; sizin de âhirette başınıza gelecek cezalar size... Siz ettiğinizin, yanlış inancınızın, bâtil dininizin cezasına uğrayacaksınız. Ben de benim yolumun sevabını bulacağım.” demek.

Bu *Kul yâ eyyühe’l-kâfirûn* Sûresi de Kur’ân-ı Kerîm’in dörtte biri...

Şimdi biz Arapça’yı bilsek, Hz. Âişe anamızın dilini bilsek, biz bu sûrelerin mânasını bilsek, biz gâvuru taklit eder miyiz ya? Gâvurun kıyafetine uyar mıyız? Gâvurun tıraşına, âdetine, örfüne, yaşayışına, selâmına, sabahına, ıvırına zıvırına itibar eder miyiz? Bize gâvurun hiçbir şeyi gerekmez!

Tecrübesi var, ilim öğrenmiş, bir şeyler becermiş, gözünü açmış, tamam. İlim müslümanın

malıdır. Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:⁶

الْعِلْمُ ضَالَةٌ الْمُؤْمِنِ، حَيْثُ وَجَدَهُ أَخَذَهُ

(العسكري في الأمثال عن أنس)

(*El-ilmü dâlletü'l-mü'mini*) “İlim müslümanın kaybolmuş malıdır, (*haysü vecedehû ehazehû*) nerede bulursa alır.”

Adamın kendi devesi var, kayboldu; bulduğu zaman ne yapar? Alır. Damgası var, deve kendisinin.

İlim de müslümanın kaybolmuş malıdır, kendi malıdır. Nerede bulursa alır. Çin’de de olsa, Almanya’da da olsa, Amerika’da da olsa... İlim çünkü Allah’ın yarattıkları hakkında bilgi. Bilgi müslümanın malıdır, müslümana yakışır. Müslüman onu nerede olsa öğrenecek.

Ben ilmi alacağım. Ben ilmi almak için İngilizce öğreneceğim.

Adam geliyor bana;

“—Sabahleyin good morning de, karşılaştığın zaman how are you? de, how do you do? de... “

Kendi örfünü âdetini dayatıyor.

Hadi oradan! Ben *Es-selâmü aleyküm* derim. *Es-selâmü aleyküm*’ü İngilizler de öğrensin. Gitsin işine...

God diyor.

⁶ Sehavî, *Mekâsîdü'l-Hasene*, c.I, s.310, no:415; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.68, no:1766; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.363, no:14497.

Senin God'ın başına çalınınsın. Ben Allah'a tapıyorum! God, "tanrı" demek. Ben Allah diyorum.

(In the name of God) "Tanrının adıyla..."

Olmaz! *(In the name of Allah)* de! "Allah'ın adıyla" de!

"Tanrı'nın adıyla" başka... Sen "tanrı" dersin; kepaze, ben senin maksadın anlıyorum! Sen "tanrı" derken, "Tanrı'nın adıyla başlıyorum." derken kendi tanrını, putunu düşünüyorsun. Seni fitneci fesatçı seni! Kalbinin fesatlığından başka şey düşünüyorsun.

Alman, karşılaştığı zaman, *(Grüs Got)* diyor. Münih'te karşılaşıyorsun, *(Grüs Got)* diyor.

Ne demek?

"-Tanrı'nın selâmı üzerine olsun!"

İyi ama sen "Tanrı" derken... Gel bakayım buraya, kaçma... Sen "Tanrı" derken neyi kast ediyorsun?

"-Hık mık..."

Söyle; Hz. İsa'yı kastetmiyor musun? Öyle şey olmaz!

O zaman *(Grüs Got)* olmaz! *Es-selâmü aleyküm* olur. Neden?

Es-selâmü aleyküm dobra dobra, resmen "Allah'ın selâmı senin üzerine olsun!" demek. Öyle ıvırma kıvırma, aldatmaca, kandırmaca yok.

Demek ki, *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* Sûresi'ni

bilsek, efe olacakmışız ya... Ben bile bu hâlimle –ufacık tefecik adam– efeleştim; burada *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'un mânasından efeleştim. Kusura bakmayın, size karşı değil; adamlara... Kâfir başka şeye tapıyor da ona, buğzumuz ondan... Doğru yola gelse onu da seviyoruz.

Yusuf İslâm müslüman olmuş, seviyorum. Canım kardeşim, biz hastayken bizi ziyarete geldi. Biz de Londra'ya gidersek, onu ziyarete gideriz. Yunanlıymış, İngilizmiş; müslüman olmuş, kardeşim olmuş. Yani kâfir olduğundan, yanlış yolda olduğundan söylüyoruz.

Biz gittik, konferans verdik, Hocamız'ı anma toplantısı yaptık. Kiliseyi restore etmek bahanesine getirmişler koca haçı, orada meydana çıkartmışlar. Kocaman bir haç. Dedelerimiz burayı fethetmiş. Fethetti mi cami yapıyor, kiliseyi puttan kurtarıyor. Peygamber Efendimiz'in Kâbe'yi putlardan kurtardığı gibi Fatih de Ayasofya'yı puttan kurtarmış, cami yapmış. Ayasofya Fatih'e; “Hay Allah razı olsun! İçimde Allah'a ibadet etmeyi sağladın. Ne mübarek emirsin sen!” diye dua ediyor. Mânevî bakımdan seviniyor. O da seviniyor. Çünkü o da titriyor; Allah'tan gayriye tapıldığı zaman içinde taşlar titriyor...

Çıktım bangır bangır âyetleri okudum.

“–Yirminci Yüzyıl'da kula tapmak olur mu? Kul kula tapar mı? Yaratılmış, yaratılmışa tapar mı? Âlemlerin Rabbi... (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn*) ‘Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Yeri göğü yaradan Allah'a tapılır.

Aya, güneşe, insana, tapılır mı?” dedim.

Hız. İsa, bizim başımızın tâcı... Bizim arkadaşlarımızın bazısının ismi Musa'dır, bazısının İsa'dır, bazısının İbrahim'dir. Seviyoruz, evlatlarımıza o ismi koyuyoruz. Sevmiyor değiliz ama tapılmaz. Sevmek başka... Kul olduğunu bileceksin. Ona tapınıyorlar. Öyle şey olur mu Yirminci Yüzyıl'da?

Bangır bangır bağırdım.

“—Hocam tavan bir kalktı bir indi. İyi oldu.” diyorlar.

Ertesi gün Amerikan sefâretinden birisi buraya telefon açmış. Rastlaşamadık, ne diyecekti bilmiyorum. “Ben de inanıyorum.” mu diyecekti, yoksa “Ne diye bağırdın bizim putumuza?!” mı diyecekti, bilmiyorum ama ne demek istediğini anlayamadık.

Fakat sonradan gazetelerde —geçen aydaki Türkiye gazetesi, Zaman gazetesi, filanca gazete, falanca gazete— okuduk ki papazlar da inançlarını değiştirmişler, ilmihâl gibi din kitaplarında değişiklik yapmışlar. Hız. İsa'ya “Allah'ın oğlu” demiyorlarmış, üçlemeyi bırakmışlar.

Yine ben kuşkudayım. Üçlemeyi bırakmışlarsa ötekileri silmişlerdir, yine Hız. İsa'ya tapıyorlardır. Yine vardır bir bit yeniği... İyi takip etmek lazım. Dobra dobra karşına alıp oturtup konuşmak lazım. “Açık söyle bakalım. Öyle müphem konuşma!” demek lazım.

Ama bir dönüş yapmışlar. Üçün bir, birin üç olmayacağını anlamışlar. Triniteyi, teslisi

bırakmışlar.

Bu hadis beni çok sevinirdi ya...

Iz â zülzileti'l-ardu zilzâlehâ... iki defa okudun mu Kur'ân-ı Kerîm'in tamamı kadar sevap. *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u dört defa okudun mu, bir hatim indirmiş gibi sevap.

El-hamdü lillah! Verdiğin lütuflara, nimetlere çok şükür yâ Rabbi!

3. İhlâs Sûresi

(Ve kul hüva'llàhu ehad ta'dilü sülüse'l-kur'âni)
“*Kul hüvallah Sûresi Kur'ân-ı Kerîm'in üçte birine muâdildir.* “

Tamam, bizim torunlar da yaşadı; onlar da bunu biliyor.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ .

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ . اللّٰهُ الصَّمَدُ . لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ .
وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ

(الإخلاص: ۱-۴)

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Kul hüva'llàhu ehad. Allàhu'ssamed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yekün lehû küfüven ehad.*)

(*Kul hüva'llàhu ehad*) “De ki: O Allah birdir. (*Allàhu's-samed*) Allah Samed'dir. (*Lem yelid ve lem yûled*) O doğurmamış ve doğmamıştır. (*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) Onun hiçbir

dengi yoktur.” (İhlâs, 112/1-4)

Herkes bilir. Üçte bir Kur’ân-ı Kerîm sevabı var. Allah bu sûreye nereden bu sevabı veriyor? Olur olmaz sebepten değil; mânasından. Muhterem kardeşlerim!

Bunların sevaplarının mânasından dolayı olduğu gün gibi âşikâr. Anladık.

İzâ zülzile; “Âhirette hesap var ey mü’min! Gözünü aç; zerre kadar hayır, zerre kadar şer, hepsi hesaba girecek. Günah işleme, sevap işle.” diyor. Bu fikrin önemini anlıyoruz. Bu sûreye yarım Kur’ân-ı Kerîm kadar sevap verilmesinin sebebini ben böyle anlıyorum.

Ötekisine Kul yâ eyyühe’l-kâfirûn- dörtte bir Kur’ân-ı Kerîm kadar sevap veriliyor. Neden?

“—Ey kâfirler! Biz sizin dininize tâbi olmayız!”

Çünkü yanlış... Evet, sen de inat edersin, sen de müslümana kızarsın; Sırplar’ı saldırtırsın, Ermeniler’i saldırtırsın, kesersin, köyleri yakarsın, toplu mezarlara müslümanlıkları tıkarsın... Yunanistan’da, Bulgaristan’da, Romanya’da, Rusya’da ne zulümler yaptın! Ama eh, ne yapalım, kader... İmanla göçen tabii cennete gidiyor, onların elinde öldürülen şehid oluyor. Sen de bizim dinimize girmezsin... Sen yanlış yoldasın.

Benim girmemem senin yolunun yanlışlığından; senin girmemen sen inatçı olduğundan, sen şeytânî olduğundan... İkimizin farkı bu... Ben Allah’a inandığım için, mantıklı yolda olduğum için, taşa, ağaca, aya, güneşe tapılmayacağı için

bu taraftayım. Sen de inat ediyorsun, şeytana uyuyorsun, Allah'ın sevdiği yola gelmiyorsun.

Halbuki Hz. İsa da Allah'ın gönderdiği peygamberdi. Hz. İsa bile sana üzülüyor. Hz. Musa bile sana üzülüyor ya...

“—Allah CC kıyamet gününde İsa AS'ı karşısına alacak, soracak.” diyor Kur'an-ı Kerim:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ، أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ
اتَّخِذُونِي وَأُمِّي

إِلْهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ
أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ، إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ،
تَعَلَّمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ

مَا فِي نَفْسِكَ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

(المائدة: ١١٦)

(*Ve iz kàle'llàhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teâlâ Hazretleri, Hazret-i İsa'ya: “Ey Meryem oğlu İsa! (*E ente kulte li'nnâsi'ttehezûnî ve ümmiye ilâheyni min dûni'llâh*) İnsanlara, ‘Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı edinin!’ diye sen mi dedin?” diye soracak.

O da diyecek ki:

(*Sübhàneke mâ yekûnü lî en ekûle mâ leyse lî bi-hakkın*) “Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak

olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. (*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsi*) Sen benim içimdekini bilirsin, (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*) halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*Inneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!”

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ
رَبِّي وَرَبَّكُمْ

(المائدة: ١١٧)

(*Mâ kultü lehüm illâ mâ emertenî bihî*) “Yâ Rabbi, ben senin kullarına, sen bana ne emrettiysen onu söyledim: (*Eni'budu'llàhe rabbî ve rabbeküm*) ‘Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah’a kulluk edin!’ dedim.” (Mâide, 5/117) diyeceğini Kur’an-ı Kerim beyan ediyor ve Hazret-i İsâ’nın hayatında da böyle bir şey demediğini biliyoruz.

“—Hayır! Söylemedim yâ Rabbi! Seni tenzih ederim, tesbih ederim. Estağfirullah. Sübhanallah. Nasıl olur? Der miyim yâ Rabbi?!

Şakaklarından terliyor, pembe pembe yanakları... Terbiyeli, edepli...

Bunların yaptığından Hz. İsâ da memnun değil. Heykele tapıyor. Heykel, ellerinden ayaklarından çivilenmiş, mum gibi bir şey asılmış; bunun karşısına geçiyor, tapınıyor. Bir kere sakat bir zihniyet. Bir facianın tablosu karşısında... İnsanın gözünü kapattığı zaman

cenneti, güzel şeyleri hatırlaması nerede, mum gibi sararmış bir ölüyü karşısında görmesi nerede? Ne biçim din bu? Önüne bir örtü örtülmüş. Olmaz böyle şey!

Zaten Kur'ân-ı Kerîm:

وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ

(النساء: ١٥٧)

(*Ve mâ katelûhu ve mâ salebûhu*) “Onu asamadılar, öldürmediler; (*velâkin şubbihe lehüm*) fakat öldürdükleri onlara İsa gibi gösterildi.” diyor.

Hız. İsa o duruma gelmedi zaten. O da bir uydurma.

Onun için, *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'da, “Biz kâfirlerin dinine girmeyiz.” diyor.

Ama işin acı tarafı şu ki; buradan oraya tahsile gideceğim derken, gönderdiğiniz kimseler orada dinden imandan çıkıp boynuna haç takabiliyorlar. İşin acı tarafı da bu.

Neden? Biz anamızın dilini öğrenmediğimizden. *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn*'u öğrenmediğimizden. Çocuğumuzu müslüman yetiştirmediğimizden.

Çocuk gidiyor, orada bir hıristiyan kızına gönlünü kaptırıyor veya bir papazın tuzağına düşüyor veya oranın rahatı veya kilisenin maaşı cezbediyor.

Yehova Şahitleri geliyorlarmış, kapı kapı kandırmaya çalışıyorlarmış. İkna ettiklerine maaş bağlıyorlarmış. Paradan yakalamaya

çalışıyor. Yani satın almaya çalışıyor.

İki kuruşluk parayla ahiretin saadeti satılır mı?
Cehenneme girmeye razı olunur mu?

“—Sana şu kadar para vereceğim, sen yarın
cehenneme gir. “ Girer mi insan?

Bizimkilere demişler ki;

“—Sizinle konuşma yapmak istiyoruz. “ Bizim
arkadaşlar;

“—Olur, gelin konuşalım.” demişler.

Münih’te... Konuşmuşlar, bir gün anlaşmışlar.
O gün toplanmışlar, kalabalık; Yehova
Şahitlerinden üç-beş kişi gelmiş, bizim
kardeşlerimizden de gelmişler, toplanmışlar.

“—Din üzerine konuşma yapacağız. “

“—Tamam, yapalım. “ Demişler ki;

“—Yalnız herkes konuşacak ama öbür tarafı
dinleyecek, yarı

yolda bırakıp kaçmak yok. “

Ondan sonra, “Anlatın bakalım.” demişler.
Yehova Şahitleri;

“—Hz. İsa Allah’ın oğludur da. . .” hıktır da
mıktır da... İncil de bilmem ne de... Eğri büğrü,
yalan yanlış...

Hıristiyanlık’ta yeni çıkmış bir mezhep, Hz. İsa
zamanında yok, ondokuzuncu yüzyılda yok. Yeni
çıkmış bir şey. Uyduruk bir şey. Ayrı mabedleri
var.

Hık mık... Söylemişler söylemişler...

Bizimkiler bir almış ele; Allah'ın varlığından, delillerden, Peygamber Efendimiz'in İncil'de, Tevrat'ta bildirilmiş olmasından, İncil'den ayetlerden, Tevrat'tan ayetlerden delillerle...

Yerlerinden kalkmaya başlamışlar;

“—Bizim işimiz var, gideceğiz, geç kalıyoruz. “

“—Yok, pazarlık öyle değildi. Otur bakalım. Siz bize söylediniz. Her şeyin hakkını, hakikatini şu cemaat de bir duysun bakalım!” demişler, kaçırtmışlar.

Hindistan'da bir münâzara olmuş. Rahmetullâhi Hindî Hazretleri, daha başka kimseler bir ekip olmuşlar. Papazlar da bir ekip olmuş. Büyük bir salonda bir münâzara tertiplemişler.

“—Müslümanlık mı hak din, Hıristiyanlık mı hak din?”

Bizimkiler buldozer gibi hepsini ezmiş geçmiş! Kaçırtmışlar, yenmişler. Konuştukları şeylerin haklılığından dolayı... Kilise karar almış; “Bir daha müslümanlarla böyle münâzara, açıkta toplantı yapmayın.” diye.

Sinsi sinsi yapacak, bilmeyeni aldatacak.

“—Gel bakalım evlâdım, hoş geldin. Senin yurdun yok mu? Londra'da kalacak yer mi bulamadın? Parasız mı kaldın? Gel bakalım, hadi kilisenin yurduna... Yemek ye ama şurada ilk önce gel bir İsa'nın önünde tapın. Haça şöyle yap böyle yap... “

Bizim çocukları böyle kandırıyorlar.

Nikâh kıyafetinde gelinin kıyafeti beyaz duvak,

beyaz gelinlik, hıristiyanların nikâh kıydırmak için kiliseye papazın önüne giderken giydikleri kıyafet. Bizim an'anevî, gelin kıyafeti değil.

Bizim an'anevî gelin kıyafetimiz; gelin başına duvak takar, omuzundan aşağı allı pullu bir şey örter, gelinin yüzü görülmez.

Onun için bizde “gelin” deyince “allı pullu gelin” hatıra gelir. Bu eskiden böyleydi.

Şimdi beyaz duvak çıktı, tül den altı görünsün diye... Örtünüyor ama çıplak. Şeytânî olacak ille... Hem örtü var, kumaş var ama işe yaramaz çünkü altı görünüyor. Yirmi kat olsa altı görünüyor.

Ondan sonra ne yapacak?

Nikâh kıyıldıktan sonra duvağı kaldıracak, gelinin yüzünü açacak, birbirlerine sarılacaklar, şapur şapur kutlama öpücüğü...

Şimdi burada da yapılıyor. Oradan gördüklerini aynen yapıyorlar. Kilise kıyafeti...

Bizim zavallı subaylarımız, generallerimiz, ağalarımız, paşalarımız ölüyor; askerî mızıka geliyor: dın dın dın dın. . .” Bu kilise marşı, kilise ilâhisi. Bu cenazeyi götürürken çaldıkları nağmeli ilâhi, kilise ilâhisi, Hıristiyanlık ilâhisi.

Bak görüyor musun, paşayı nasıl kandırıyorlar?

Ben o ilâhinin adını da öğreneceğim, ne mânaya geldiğini...

Ey Meryem anamız! Şu oldu bu kaldı... .” vesaire, ne diyor bakalım o ilâhinin içinde...

Yahu bu müslüman!

Bir mafya lideri Antep'ten mi neredense, Kumkapı'da insafli bir papaza gitmiş. Çok günah işlemiş, pişman olmuş, tevbekâr olmak istemiş. Kumkapı'da kiliseye gitmiş. demiş ki;

“—Ben çok günah işledim, pişmanım. Cenâb-ı Hakk'ın yoluna girmek istiyorum. “

Papaz sormuş:

“—Senin adın ne? Nerelisin?”

“—A evlâdım! Sen yanlış geldin. Sen müslümansın, burası kilise.” demiş.

Bizim adamlar, zavallılar tevbekâr olacağı zaman kiliseye mi gidecek, camiye mi gidecek, bilmiyor!

Bu televizyon kanallarından birisinin bir sahibi varmış. Aynı zamanda gazete sahibiymiş. Noellerde kiliseye gidiyormuş. Sebep neyse... “Niye gidiyorsun?” diyorlarmış. Adı güya Türk ismi ama Noel kutlamasında kiliseye gidiyormuş.

Büyük bir aldatmaca var.

“—Hadi bakalım, hangimiz haklıyız? Gel bakalım, ‘Allah bir mi,

değil mi?’ konuşalım. Gel bakalım, ‘Hz. İsa Allah'ın kulu mu, Allah'ın oğlu mu?’ Hâşâ sümme hâşâ! ‘Meryem validemiz Allah'ın hanımı mı, hâşâ sümme hâşâ, kulu mu?’ Gel bakalım, konuşalım. “

Konuşmak yok.

“—Ne var?”

Sen şu tarafa baktığın zaman ben senin çocuğunu

çalaçağım. Sessiz sedasız aldatmaca... Filmlerde gizliden gizliye Hıristiyanlık propagandası, kıyıdan köşeden hırsızlama sokuşturma.

Millet merakından filmi seyrediyor. Filmin icabı adamlar kilisede toplanıyor, papaz konuşma yapıyor. Zaten o filmi çeviren o papazın o nutkunu, vaazını dinlettirmek için çevirmiş. Adamlar yüzde nispetini, dozajını az tutup öyle film çeviriyorlar. Hıristiyanlık propagandasını yaptığı zaman, “İlle hıristiyan ol!”, dangur dungur davul zurna ile, “Hıristiyanlığa gel!” demiyor. Papazı konuşturuyor.

Hepimiz kilisenin içinin nasıl olduğunu öğrendik mi öğremedik mi? Herkes öğrendi. Nereden öğrendi? Kilise herkesin evine girdi. Ne varsa telefilyon makinesinin içinden çıkıyor...

Eskiden hokkabazın şapkası vardı, tavşan filan çıkıyordu. Şimdi bu televizyon makinesinin içinden her şey çıkıyor. Meyhane çıkıyor, kilise çıkıyor, papaz çıkıyor... Kulağından tut, elini daldır, televizyonun kutusunun içinden her şey çıkıyor. Meyhane de çıkıyor, affedersiniz daha başka şey de çıkıyor. Başkasının evi de çıkıyor, yanlışıyla yatak odası da çıkıyor, karı koca da çıkıyor, şarkıcı da çıkıyor...

Burası kimin eviydi ya? Sen evin reisi misin?

“—Evet reisiyim. “

Senin karın sen evde yokken, kapıyı birisi ‘tık tık’ çalsa, tanımadığı bir insanı eve alsa, akşam hesap sorar mısınız, sormaz mısınız?

“—Ya tanımadığın insanı ne diye aldın?”

“—E kadın!”

“—Kadın ama olsun. Şöyle olur, böyle olur... Ne diye tanımadığın insanı aldın?” diye kadını bile sorarsın.

Erkek alsa ne yaparsın?

“—Hocam, o kadar da uzun değil. Ben Anadolu çocuğuyum; çekerim bıçağı, tabancayı...” demez misin?

Eve erkek alır mısın, aldirtir mısın? Hanımın alır mı?

Evin içinde elin erkekleri dolaşıp duruyor. Dolaşmıyor mu? Evin içinde yok mu?

Ben geçen gün Ankara’da, işte Yusuf İslâm varmış programda diye, “Hadi bakalım Yusuf İslâm ne diyecekmiş?” diye televizyonu açtırdım. Arımdan, utancımdan çatlayacaktım! “Yusuf İslâm, yani müslüman olmuş bir kardeşimiz, bakalım ne diyecek?” diye...

O av... Ama avı uzağa koymuş. Sen “o avı alacağım” diye televizyonu açıyorsun, ondan önce müstehcen sahne koymuş, yatak sahnesi koymuş.

Muhterem kardeşlerim!

Yatak sahnesi koymuş o Mehmet Ali Birand’ın 32. Gün programı içinde... Mehmet Ali Birand müstehcenlikle alay ediyor. Müstehcenlik kurgulu *Temel İçgüdü* diye bir film varmış. Onu müstehcenlik kurulundan savcı gitmiş, daha ilk sahnelerde -hoca değil, hacı değil- savcı bile dayanamamış, yasaklamış. On sinemaya baskın yapılmış, toplanmış. Onunla alay ediyor:

“—Ya Yirminci Yüzyıl’dayız, böyle film yasaklanır mı? Bu film engellenir mi?” diyor.

Misal koymuş; çıplak kadın, çıplak erkek, bütün olanlar gösteriliyor ve “Bu yasaklanır mıymış?” diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Evin içine bu böyle girerse insan ölür! Bir başka kadınla bir başka erkeğin zinasını televizyon gösteriyor!

Bu evin içinde melek kalır mı? Bereket kalır mı? Bunu seyreden insanın gözü, gönlü ne olur? Kararır mı, kararmaz mı? Allah bu insanı affeder mi, affetmez mi?

Allah affetsin, evin içi oldu gazino... Evin içi oldu meyhane... Evin içi oldu papazhane... Evin içi oldu hıristiyan kabristanı, mezarlığı... Evin içi oldu yahudi maşatlığı... Evin içi oldu kumarhane... Evin içi oldu zinahane... Aklımızı başımıza toplayalım. Makul olalım.

Sen nedin? Müslümansın. Tamam, Müslümanlığın kâideleri var; onlara uygun yaşayacaksın demek.

Sen nedin? Kâfirsin. İlâ cehenneme zümerâ... Nereye gidersen git. Ben sana o şerri de yaptırmam; çünkü ben hastalığın yayılmasını da istemiyorum.

Aynı zamanda çevreciyim de... Pazartesi günü ormana ağaç dikmeye gideceğiz. Ben kesilen ağaçların yerine ağaç dikmeye çalışıyorum. Güzelliğin hayranıyım ben... Müslüman olarak iyi şeyleri yapmak istiyorum. Kötü şeyleri engellemek vazifem.

Birisi ötekisinin cebine elini daldırıyorsa, ben ne yapacağım? Tutacağım, “Bunu yapamazsın!” diyeceğim, hırsızlığa mâni olacağım.

Birisi edepsizlik yapıyorsa ne yapacağım? Mâni olacağım.

Birisi zulüm yapıyorsa ne yapacağım? Mâni olacağım.

Çünkü ben aktif müslümanım. Ben pasif, uyuşuk bir insan değilim. Allah beni, Allah’ın emirlerini yeryüzünde uygulayayım diye görevlendirmiş. Ümmetimin vazifesi bu.

Şimdi bu ümmet evine bu televizyonu almış; kanallarda her çeşit mühtecen şey var... Bir insan televizyonun, müstehcenliğin karşısına çıkınca gerici, çağdışı oluyor.

“—Hangi devirde yaşıyorsun? Bırak zina etsinler. Bırak herkes görsün. “

Böyle mantık olur mu? Aklımızı başımıza toplayacağız.

Müslümanın bu meseleyi çözümülemesi lazım. Evin içine kocasının izni olmadan kadın bile almayan İslâm aile anlayışı, şimdi ne hale geldi? Beraber okuyorlar. Şimdi bu adamın kulaklarının arkasından çatal çatal bir şeyler çıkar mı çıkmaz mı?

g. Her Halde Allah’a Hamd ü Senâ

Onuncu hadîs-i şerif.

Beyhakî’nin Ebû Hüreyre RA’dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Hazretleri şöyle

buyurmuş:⁷

إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ مَسْأَلَةً، فَتَعَرَّفَ الْإِجَابَةَ،
فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

بِنِعْمَتِهِ تَمُّ الصَّالِحَاتُ؛ وَمَنْ أَبْطَأَ عَنْهُ ذَلِكَ،
فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ

(البیهقی فی الدعوات عن أبی ہریرة)

RE. 49/10 (*İzâ seele ehadüküm rabbehû mes'e-
leten, fetearrefe'licâbete, felyekul: El-hamdü
li'llâhi'llezî bi-ni'metihî tetimmü'ssâlihât; ve
men ebtae anhu zâlike, felyekul: El-hamdü
lil'lâhi alâ külli hâl.*)

Sonuncu hadis. Dokuz hadis okumuş oluyoruz. Biraz da konu icabet etti. Çünkü bizim maksadımız nedir?

Biz hocayız. Biz sizi günahdan korumakla vazifeliyiz. Hakkı söylemekle vazifeliyiz. Darılırsınız, darılmazsınız... Ben üniversite profesörüyüm. “Gerici” dersiniz, “ilerici” dersiniz, “aklı eriyor, çağdışı, çağıçı, çağ üstü, çağ ötesi...” ne derse desin, benim aldırduğım yok. Ama günah oluyor.

Bunu seyreden kadında da hayır kalmaz, bunu seyreden çocukta da hayır kalmaz. Allah

⁷ Beyhakî. *Deavât*, c.II, s.86, no:324; Beyhakî, *el-Esmâ ve's-Sıfat*, c.I, s.293, no:272; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.72, no:3182; Câmiü'l-Ehâdis, c.III, s.219, no:2081.

korusun, siz evde yokken çoluk çocuk onları açıyor, seyrediyorsa düşünün bir kere... Siz seyretmiyorsunuz ama eve o makine girmişse... Radyasyonlu çay bile eve sokmuyorsunuz... Bunu söylememiz gerekiyor.

Yaparsak güzelini, İslâmcasını yapmak lazım. Nasıl ecdâdımız kilisenin karşısına cami yapmışsa bizim de her şeyin İslâmcasını yapmamız şart.

Peki, bu kadar laftan sonra ne olacak?

“—Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur.” Konuşuyorsunuz, güzel konuşuyorsunuz. Sonuca bağlayacağız:

“—Sizden biriniz Rabbi’nden bir şey dilediği zaman... “

(Mes’eleten) “Bir istek istediği zaman...” Fetearrefe’l-icâbete. “Baktı ki duası kabul oldu. “

Kabul olduğunu anladığı zaman desin ki: (*El-hamdü li’llâhi’llezî bi-ni’metihî tetimmü’s-sâlihâtu*) “Salih amellerin lütfu ile tamam olduğu Allah’a hamd ü senâlar olsun. “

Lütfediyor da, gayret veriyor da, ihsan ediyor da güzel şeyler tamam oluyor, nasip oluyor, vukua geliyor.

“—O Allah’a hamd olsun. Çünkü nasip etti, istediği oldu.” diye, böyle hamd etsin.

(*Ve men ebtæ anhu zâlike*) “Dua etti ama duasının neticesinin gelmesi ona göre geciktiyse... “

Allah her dua eden kula mükâfat veriyor.

Mükâfat veriyor ama, mükâfatın görünenini görür de görünmeyenini görmez. Allah ya görünen mükâfat verir, ya görünmeyen mükâfat verir, duasını kabul eder.

Ben meselâ Ankara'da:

“—Yâ Rabbi! Beni merde nâmerde muhtaç etme; şu evden çıktığım zaman artık kirada kalmayayım, kendi evime gideyim yâ Rabbi!” diye dua etmiştim.

Bir gecekonduda oturuyordum. Öteki gecekonduya... Gecekondu değil de o bir bahçenin müştamilâtıydı. Ötekisi de bir konağın dörtte biriydi. O da gecekondu değildi ama bir oda bir mutfaktı, eski külüstür bir şeydi.

Buradan öteki yere çıkarken dedim ki;

“—Yâ Rabbi! Bu kiradan öbür kiraya gidiyorum ama... “

Bu bir taşınma. Babamlar da çok taşındı; bu ev senin bu ev benim, o semt senin bu semt benim... Bir sürü taşınmalar geçtik.

Eşyalar yırtıldı, levhaların camları kırıldı. Taşınmalar zor oluyor.

“—Yâ Rabbi! Bu evden beni kendi evime nasib et, oraya çıkayım.” dedim. Ankara'da, ilk taşınmam da...

Ondan sonra, çeşitli olaylar ve saire derken biz bu evden bir başka eve yine kiraya gittik. Ama güzel bir ev; iki katlı, bahçeli. Bir arkadaşla anlaştık; alt katı onlar tuttu, üst katı ben tuttum. 700 metrekare bahçeli, manzaralı, balkonlu bir eve taşındık.

Ben içimden geçirdim, kendi kendime dedim ki:
“—Yâ Rabbim! Ben sana ‘Bundan sonra gidersem kiraya gitmeyeyim, kendi evime gideyim! demiştim. Herhalde duam kabul olmadı.”

Çünkü ikinci evden gittiğimiz bahçeli eve de kiraya gittim.

Muhterem kardeşlerim!

Orada bir müddet kirada oturduk, oturduk, oturduk. İstanbul’dan bir haber; allem oldu kallem oldu, param yok pulum yok; hadi o evi almak bize nasib oldu. Kendi evimize gelmişiz. Meğer duam kabul olmuş ama ben kaç yıl sonra işi anladım.

Allah duaları kabul ediyor.

Bunu şundan söylüyorum, burada diyor ki;

(*Ve men ebtæ anhu zâlike*) “Duasının kabul olması ondan gecikirse...” İnsan bazen gecikti sanıyor.

Sakın gecikti sanıp da edebinizi, güveninizi kaybetmeyin. Allah’a bağlılığınızı, sevginizi kaybetmeyin. Çünkü o ne zaman vereceğini, nasıl vereceğini, hangisini vereceğini daha iyi bilir.

Bir hasta:

“—Aman! Midem ağrıyor, bir aspirin yâ Rabbi!” dese; aspirin de midede ülseri olanlara dokunduğundan, Allah şimdi buna aspirin verse iyi mi olur, kötü mü olur? Fena olur. Bu işi doktorlar biliyor. Aspirin midesini kanatır.

Şimdi o midesinin ağrısı geçsin diye aspirin istese de, Allah aspirin verse bu adam mide

kanaması olur, hastanelik olur, ölür. O zaman aspirin içmemesi lazım.

Yangının üstüne benzin hortumu sıkılır mı? Benzin söndürür mü yangını? Su söndürür. Benzin alevleri arttırır.

Onun için, “Yâ Rabbi! Sen bana aspirin ver.” dedin, öyle istedin; “Hayırlısını ver.” demedin. Marka verdin. “Aspirin ver.” dedin.

Allah senin iyiliğini istiyorsa aspirin vermez, midene iyi gelecek başka bir ilaç verir; onu içersin, iyi olursun. İsteddiğini vermedi ama istediğinden başkasını, daha hayırlısını verdi.

Bazen de öyle şey istersin ki... Eskiler şaka yapıyor: Çömlekçi güneş istermiş, ikinci de yağmur. Âlemlerin Rabbi çömlekçinin duasını kabul edip güneş çıkarsa susuzluktan ekinler, mahsuller kuruyacak. İkinci, bostancının duasını kabul etse, yağmur yağdırsa çömlekçi ıslak çömlekleri kurusun diye çıkartmış, ıslanacak, bozulacak. Böyle durumlar oluyor.

Mesela Hocamız için dedik ki; “—Yâ Rabbi! Hocamız yaşasın. “

Sanki Allah’ın hazinelerinde ömür yokmuş gibi kimimiz de dedik ki;

“—Yâ Rabbi! Benim ömrümden al, ona ver. “

Kıtlık mı var? Darlık mı var? Allah dilerse seni de bin yıl yaşatır, onu da bin yaşatır. Ama böyle dualar ettik.

Hocamız vefat etti. Neden?

إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا

يَسْتَقْدِمُونَ

(يونس: ٤٩)

(*Izâ câe ecelühüm felâ yeste'hirûne sâaten ve lâ yestakdimûn*) [Ecelleri geldiği zaman, artık ne bir an geri kalırlar, ne de ileri giderler.] (Yunus, 10/49) diye ayet-i kerimede bildiriyor.

Bir insanın eceli geldi mi bir an ileriye gitmez, bir an geriye kalmaz. Senin duandan evvel bu hüküm böyle konulmuş.

Tabii sen dua ettin, ne olacak? Onun da ahirette mükâfatını göreceksin. O zaman da ahirette mükâfat var.

Abdulkadir Geylânî Hazretleri diyor ki... Hadisten almış, kitabında, vaazında geçmiş. Aslında hadîs-i şeriftir: Kul ahirette bakacak ki defterinde çok sevaplar var. Sevinecek ama merak da edecek:

“—Yâ Rabbi! Ben bu sevapları nereden kazandım, bilemedim. Kazanmışım; iyi, güzel, hoş ama nereden kazandım, bilemedim. Bir şey yapmamıştım. O gün yine sevap yazılmış. “

Denilecekmiş ki;

“—Ey kulum! Bunlar senin dünyada yaptığın dualarının mükâfatı. O zaman istediğin şey benim kaderime uygun olmadığından o istediğini orada vermedim ama bu mükâfatı verdim. Defterinde onun için bu mükâfat yazıldı. “

Çünkü, Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:⁸

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ

(حم. ش. خ. في الأدب، ت. حسن صحيح، ن. ه. حب. ك. هب. عن النعمان بن بشير؛ ع. ض. عن البراء)

(*Ed-duâü hüve'l-ibâdetü*) “Dua ibadetin ta kendisidir.”

Allah’a dua etmek ibadettir. Bunun sevabı var. İsteddiğini ya aynen verir, ya daha âlâsını verir, ya ahirette mükâfatını verir.

(*Ve men ebtae anhu zâlike*) “Dua etti de duasının karşılığını görmedi...”

“—Yâ Rabbi! Ben şimdi istiyorum ki gökten önüme bir kese altın düşsün...”

İyi ama sen şimdi işin kolayına kaçıyorsun. Allah “Çalış, çabala, kazan!” demiş. Allah ona da kâdirdir. Bakarsın bir torba altın da düşer. Düşen de olmuştur. Allah dilerse yapar.

⁸Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.76, no:1479; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.211, no:2969; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1258, no:3828; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.208, no:1041; Beyhakî, *Şu-abü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.21, no:29167; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.74; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Ubû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.62, no:3113, 3151; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1295; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.XIII, s.3, no:12416.

Ama bazen olduğunu görmezsen, o zaman ne diyeceksin? Yine hamd edeceksin.

(Felyekul: El-hamdü li'llâhi alâ külli hâl) “Her halde Allah’a hamd olsun!” de.

Nasıl hâl olursa olsun; öyle veya böyle, müsbet veya menfî, kabul veya başka şey... Her halde Allah’a hamd olsun. Verince Allah’ı seveceğiz de vermeyince başka bir şey mi olacak? Yine seveceğiz. Yine sevmeyi öğreneceğiz.

Güneş de doğsa, yağmur da olsa, sıcak da olsa, soğuk da olsa, hoşnutluk da olsa, üzüntü de olsa, sevinç de olsa, bayram da olsa, üzüntü de olsa, keder de olsa, biz Allah’ın kuluyuz; Allah’a bağlılığımız sarsılmayacak. Öyle devam etmek lazım.

(El-hamdü li'llâhi alâ külli hâl) “Her halde Allah’a hamd olsun!” demeyi öğreneceğiz.

Şairin dediği gibi:

Hoştur bana senden gelen, Ya gonca gül, yahut diken, Ya hil’at ü yahut kefen, Lütfun da hoş, kahrın da hoş!

Muhterem kardeşlerim!

Allah bizi sevdiği kul etsin... Günahların, haramların her çeşidinden korusun... Sevdiği kul olarak yaşamayı nasib etsin... Bir şeyleri öğreniyoruz; öğrendiğimizi uygulamak nasib etsin... Öğrendiklerimizden istifa etmek nasib etsin... Rabbimiz’in huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varalım, rızasına erelim, cenneti ile cemali ile müşerref olalım... Allah bize sonunda pişman olacak bir ömür

geçirtmesin; nefse, şeytana uydurtmasın...

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24. 01. 1993 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

